

hvorved disse sættes i Stand til trods de høje Priser at paabegynde nødvendige kommunale Arbejder.

Uden i øvrigt at ville paapege Enkeltheder i et saadant Lovforslag skal man dog henstille, at Renten ikke overstiger $4\frac{1}{2}$ pCt., og at Laanene bliver rente- og afdragsfrie i de første 5 Aar efter Laanets Optagelse, medens Afdragsfristen i øvrigt fastsættes under Hensyn til Laanebeløbets Anvendelse. Ved Tildeling af Laan bør der endvidere tages Hensyn til, at de projekterede Arbejders Udførelse medfører en forholdsvis stor Udbetaling af Arbejdsløn dels direkte og dels ved Anvendelse af danske Materialier.“

Det er sikkert derfor med Tilfredshed, at Kommunerne har set dette Lovforslag fremsat. Alt, hvad Kommunerne har ønsket, er ikke blevet imødekommet ved Lovforslaget, men jeg skal ikke komme nærmere ind paa dette. Det Statstilskud, der gives, tror jeg, Kommunerne i det væsentlige vil være tilfredse med, og Kommunerne maa jo ogsaa bære deres Del af Byrden ved de Arbejder, der sættes i Værk. Derimod vil jeg gerne udtale en Beklagelse over, at der ikke er opnaaet en bedre Overenskomst med Pengeinstitutterne om de Laan, der skal ydes. Det forekommer mig, at det særlig havde været en Opgave for de danske Sparekasser at træde hjælpende til her. Laanene skal kun ydes paa 8 Aar, i hvilken Tid det forudsættes, at de er afdragsfrie. Om 8 Aar skal altsaa disse 30 Mill. Kr. skaffes til Veje af Kommunerne. Men foruden dem vil de om 2 Aar have at tilvejebringe 20 Mill. Kr., som de har laant af den midlertidige kommunale Laanekasse, der blev stiftet for 3 Aar siden, og som kun er laante paa 5 Aar. Naar Kommunerne om de 8 Aar skal skaffe disse Midler til Veje, vil det sikkert blive paa meget strenge Betingelser, og jeg vil derfor haabe, at Staten til den Tid vil træde hjælpende til.

Om Betingelserne i øvrigt skal jeg ikke udtale mig nærmere. De er maaske passende, skønt man i Dag har set, at en Kommune har faaet et Laan paa et meget længere Aaremaal i en Sparekasse til $4\frac{1}{2}$ pCt., og her maa Kommunerne for Laan paa et kortere Aaremaal betale 5 pCt. Det passer ikke rigtig, for naar Aaremaallet er kortere, plejer Rentebetingelserne at være billigere. Men, som sagt, naar de 8 Aar er gaaet, vil Laanene blive dyre for Kommunerne, og det er derfor et Spørgsmaal, om den kommunale Laanekasse vir-

kelig vil komme til at gøre den Nytte som det er Hensigten. Der er ingen Tvivl om, at Kommunerne først vil se, om de kan faa deres Laan i de lokale Pengeinstitutter, og først, naar det ikke lykkes, gaa til den kommunale Laanekasse, og det var jo ikke Meningen med den Statshjælp, Kommunerne skulde have; de skulde dog kunne henvende sig til Laanekassen og være sikre paa Laanene. En af Grundene til, at der maaske i mange Kommuner ikke er sat Arbejder i Gang, skønt der er truffet Forberedelser dertil, er den, at de har ventet paa dette Lovforslag. Man har været angst for at sætte rigtig Kraft paa Arbejdet, fordi man ikke var sikker paa at kunne faa Laan. Kommunerne har i den sidste Tid maattet søge andre Laan, dels til at fremskaffe en ny Kassebeholdning, fordi de havde opbrugt den, de havde, under den nuværende Situation, dels til at afholde alle de Forskud, som Staten paa lægger dem. Derfor har de ikke turdet gaa i Gang med Arbejderne, før de var sikre paa, at Laanet kunde skaffes. Det er et lidet godt Resultat, der er opnaaet ved Forhandlingerne med Pengeinstitutterne, og særlig forekommer det mig, som sagt, at det havde været en Opgave for de danske Sparekasser at træde hjælpende til her, saa meget mere som de, saa vidt mig bekendt, for Tiden ligger inde med Overflod af Penge. Det er nu imidlertid ikke lykkedes at faa dem til at tage Opgaven op, og man har maattet henvende sig ogsaa til Bankerne, hvilket er Grunden til, at Resultatet er blevet, som det er. Jeg vil, som sagt, haabe, at der, naar de 8 Aar er gaaet, ved Statens Hjælp vil kunne skaffes Kommunerne Lejlighed til at faa Penge paa billigere Vilkaar, end der sikkert ellers vil blive Tale om til den Tid, thi ellers er jeg bange for, at Loven ikke kommer til at virke i fuldt Omfang, som den gerne skulde.

Jeg skal anbefale Lovforslaget til uforandret Vedtagelse, men der er dog et Par Punkter, som jeg gerne vil rette en Forespørgsel til Ministeren om. Der staar i Lovforslaget, at det er Kommunerne, der laaner, men jeg forudsætter og vil gerne have bekræftet — idet jeg i modsat Fald maaske vil stille et Ændringsforslag til anden Behandling —, at der under de Arbejder, der kan optages Laan til, ogsaa falder Arbejder, som Havnene omkring i Landet maatte sætte i Værk. Der er i de Oplysninger, man har indhentet, og som ligger til Grund for dette Lovforslag, sikkert fra mange Købstæders